

Analýza dlhodobej likvidity podniku

Jaroslav Gonos¹

Long term liquidity analysis of the firm

Liquidity control is a very difficult and important function. If the business is not liquid in the long term, it is under threat of bankruptcy, and on the other hand surplus of the cash in hand threaten its future efficiency, because the cash in hand is a source of only limited profitability. Long term liquidity is related to the ability of the short term and long term liabilities payment. Article is trying to point out to the monitoring and analyzing of the long term liquidity in the concrete business, in this case the printing industry company. Hereby at the end of the article mentioned monitored and analyzed liquidity is evaluated in the five years time period.

Key words: liquidity, management, analysis, long term liquidity, financial resource

Úvod

Likvidita znamená rýchlosť, s akou dokáže podnik premeniť investíciu opäť na peniaze. Investícia, to je vlastne obetovanie dnešných istých hodnôt v prospech budúcich neistých hodnôt.

Likvidita je „ľahkosť“ premeny aktív na prostriedok výmeny. Pod pojmom „ľahkosť“ rozumieme nízke náklady alebo nízke straty, spojené s rýchlym predajom aktív. Ideálna investícia, ktorá v sebe spája maximálne výnosy, maximálnu bezpečnosť a maximálnu likviditu, reálne neexistuje. Relatívne bezpečná investícia s primeraným výnosom je málo likvidná. Príčinou zlej finančnej situácie podniku je nízka likvidita.

Dlhodobá likvidita

Dlhodobá likvidita súvisí nielen so schopnosťou podniku splácať svoje krátkodobé, ale aj dlhodobé záväzky. Hodnotiaci súbor ukazovateľov pre vyhodnotenie tejto finančnej situácie priamo súvisí so štruktúrou zloženia kapitálu.

Vysoké percento štruktúry kapitálu má nevýhodu v tom, že vedie k nebezpečne vysokým úhradám úrokov. Pre podnik to nie je problémom, ak je ukazovateľ miery pokrytia úrokov priaznivý a rastie. Ukazovateľ miery pokrytia úrokov sa môže vypočítať zo vzťahu: miera pokrytia úrokov = požičané zdroje / nákladové úroky.

$$\text{Miera pokrytia úrokov} = \frac{PZ}{NÚ}$$

Dlhodobé aktíva (dlhodobý majetok) majú byť kryté vlastnými zdrojmi, t. j. ich podiel má byť približne rovný 1. Vyššia hodnota znamená nevyužitý kapitál, nižšia hodnota potrebu cudzích zdrojov, pričom platí zásada, že dlhodobé investície je potrebné kryť z dlhodobých úverov. Financovanie z krátkodobých zdrojov prehlbuje insolventnosť. O tom hovorí „zlaté pravidlo financovania“ (Zalai, 1998).

Rozklad dlhodobej likvidity pomocou pyramídovej sústavy

Pyramídová sústava je založená na postupnom rozklade ucelenej sústavy pomerných podnikových ukazovateľov do ukazovateľa považovaného za základný, t. j. vrcholový. Postupným rozkladom na stále väčší počet ukazovateľov vzniká obrys pyramídy so základným ukazovateľom na vrchole a širokou základňou vysvetľujúcich ukazovateľov. Je to metóda príčinných súvislostí javov sledovaných vo finančnej oblasti, (obr. 1) (Kráľovič, J., 2002)

¹ Ing. Jaroslav Gonos, Ústav podnikania a manažmentu, Park Komenského 19, 042 00 Košice, jaroslav.gonos@tuke.sk

(Recenzovaná a revidovaná verzia dodaná 27. 2. 2009)

Z týchto vstupných údajov môžeme vyčísliť jednotlivé ukazovatele, ktoré vytvárajú likviditu celkového kapitálu. Menovite a podrobnejšie to uvádza obr. 1.

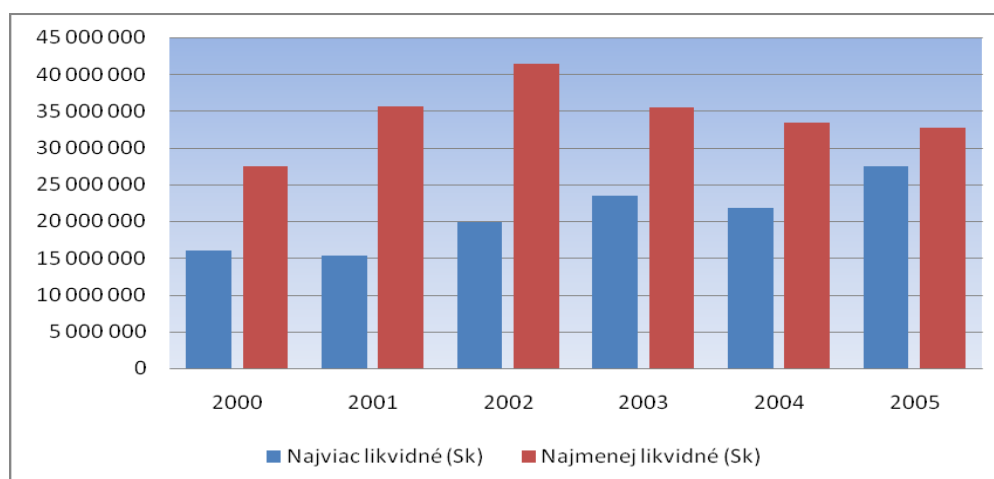
Tab. 2. Výsledné hodnoty likvidity celkového kapitálu v analyzovanom podniku.
Tab. 2. Final values of the total capital liquidity in the analyzed company.

Rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Finančný obrat kapitálu	1,354	1,160	1,158	1,371	2,148	2,245
Likvidita príjmov	0,086	0,082	0,123	0,0259	0,021	0,021
Likvidita celkového kapitálu	0,117	0,0948	0,1428	0,0356	0,0457	0,0474
Likvidita celkového kapitálu v [%]	11,70	9,48	14,28	3,56	4,57	4,74

Zhodnotenie analýzy dlhodobej likvidity v analyzovanom podniku

Tab. 3. Hodnoty podnikových najviac likvidných aktív a najmenej likvidných aktív.
Tab. 3. Values of the company most liquid and the least liquid assets.

Rok	Najviac likvidné [Sk]	Najmenej likvidné [Sk]
2000	15 945 000	27 450 000
2001	15 282 000	35 660 000
2002	19 940 000	41 416 000
2003	23 414 000	35 431 000
2004	21 768 000	33 468 000
2005	27 528 000	32 755 000

Obr. 2. Graficky znázornené hodnoty najviac a najmenej likvidných aktív.
Fig. 2. Graphic illustration of the most and the least liquid asset values.

Z analýzy dlhodobej likvidity vyplýva, že podnik mal počas všetkých sledovaných rokov veľa nevyužitého kapitálu, čo znamená, že podnik držal v majetkovej forme aktíva najmenej likvidné, ktoré potrebujú dlhý časový interval na to, aby sa premenili na peňažnú hotovosť. Následkom toho môže byť aj to, že podnik bol z hľadiska analýzy ukazovateľov krátkodobej likvidity nelikvidný.

Ak chce podnik využiť efektívnejšie plánovanie likvidity, mal by využívať strategické plánovanie, ktoré ak má byť efektívne, musí obsahovať:

- 1 prognózovanie - využíva prognostické metódy, avšak nie do úplných podrobností,
- 2 optimalizáciu finančného plánu - je potrebné určiť aspoň také slabé miesta, kde je pravdepodobnosť, že tam v budúcnosti nastanú problémy. Je to rozhodovanie o riziku.
- 3 rozklad a kontinuitu finančného plánu – t.j. pravidelné vyhodnocovanie plánov, rozklad dlhodobých a strategických plánov do krátkodobých a úprava dlhodobých plánov podľa vývoja neočakávaných udalostí.

Takýmto efektívnejším plánovaním likvidity bude podnik predchádzať držaniu najmenej likvidných prostriedkov, ktoré potrebujú dlhý časový priestor na to, aby sa transformovali do peňažnej hotovosti.

Z hľadiska zabezpečenia likvidity je potrebné:

- sledovanie likvidity na dennej báze,
- vytvorenie možnosti doplniť chýbajúcu likviditu -napr. cez kontokorentný úver,
- investovanie prebytočnej likvidity do vhodných investičných projektov,
- sledovanie prvotnej a druhotnej platobnej schopnosti podniku.

Plánovanie likvidity ako nástroj vytvárania stratégie spoločnosti

Zabezpečiť likviditu podniku znamená mať takú štruktúru finančných zdrojov, aby jednotlivé zložky majetku nadobudli v procese svojho kolobehu peňažnú formu skôr, ako sú splatné záväzky, ktoré príslušné majetkové súčasti finančne kryjú.

Plánovanie likvidity je nevyhnutný nástroj, ktorého správne použitie nám zlepši a efektívne zrýchli proces zhodnotenia investícií a ich následnú premenu na finančný majetok. Je nevyhnutné zaoberať sa v rovnakej miere tak dlhodobou ako aj krátkodobou likviditou, keďže z praxe je známe, že existuje markantný rozdiel medzi kladením dôrazu podnikov na likviditu z dlhodobého a krátkodobého hľadiska. Riešenie tohto problému vidím v zdôraznení dôležitosti na proces plánovania likvidity.

Cieľom plánovania likvidity je zabezpečenie dostatočnej likvidity podniku, s určitými rezervami, v prípade výkyvov v ekonomickej situácii, či náhlych zmien vonkajších podmienok. Ide o proces, ktorý nemôže byť odtrhnutý od ostatných sfér života firmy a nemôže byť samoučelný.

Chýbajúce peňažné prostriedky možno plánovať:

- finančne – úverom,
- zvýšením príjmov /predajom zbytočných zásob,
- znížením nákladov /redukciou investícií, znížením nákupov.

Na základe schopnosti získavať financie na pokrytie svojich potrieb možno majetok zaradiť do niekoľkých tried:

- 1 najlikvidnejšie – peniaze, ceniny, krátkodobé cenné papiere,
- 2 majetkové účasti realizovateľné v krátkej dobe – splatné krátkodobé pohľadávky,
- 3 menej likvidné – zásoby,
- 4 dlhodobo likvidné – obligácie, dlhodobé pohľadávky, termínované vklady,
- 5 nelikvidné – dlhodobý hmotný majetok.

Záver

Otázkami likvidity, jej plánovania, analýzy z časového hľadiska, riadenia, sledovanie stavu, sa musí podnik zodpovedne zaoberať. Zodpovedaním si na tieto otázky a adekvátnymi reakciami podnik ako samostatná hospodárska jednotka spraví dôležitý krok k jeho napredovaniu a efektívnemu fungovaniu.

Literatúra - References

- Zallai, K. a kol.: Finančno – ekonomická analýza podniku. Bratislava: Sprint vfra, 2004, ISBN 80-888848-89-1.
- Marušin, J.: Finančný manažment podniku. Košice: Ekonomická fakulta TU, 2000, ISBN 80-7099-473-8.
- Kráľovič, J.: Finančný manažment. Vyd. Bratislava: Ekonómia, 2002. s. 241-242. ISBN 80-89047-17-3.
- Kameníková, K.: Finančné riadenie II. Košice: ES/AMS, TU FBERG, 2004.
- Vojtková, M.: Zaisťovanie dlhodobej likvidity podniku, Diplomová práca, TU Kosice, FBERG, 2007.